

WĘDROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI

• MIESIĘCZNIK ŚWIĘTOKRZYSKIEGO URZĘDU WOJEWÓDZKIEGO W KIELCACH •

Temat miesiąca

Korpusy kadeckie. Historia, tradycja i terażniejszość

Kampania wojewody

„Potrzebuję rodziców od zaraz”

Nagrody wojewody

„Czyste serca” wręczone

W numerze

Przegląd wydarzeń	3
Korpusy kadeckie	4
Zostań rodziną zastępczą	6
„Czyste serca” wręczone	6
Powstanie centrum urazowe	7
Życzenia dla ratowników	7
Rozmowy o Krajowym Zasobie Nieruchomości	8
Kolejowa inwestycja	8
Podziękowania dla nauczycieli	9
Zatrzymane w kadrze	9
Nasi wojewodowie	10
Poznaj świętokrzyskie zakątki	10
Rubryki sprzed lat	11
Przepisy kulinarne	12
Hasło miesiąca	12

Fotofelieton

„Godzilla 33 1/3”.

Konkurs dla czytelników

Rozwiązanie konkursu z poprzedniego numeru:
Ruiny zamku znajdują się w Międzygórzu.

„Resztki zamczyska dotąd stoją na wzgórzu. Miejscowość ta była w lasach z trzech stron otoczona górami, z czwartej nieprzebytymi śapami i moczarami” - zanotował przed stuleciem ks. Jan Wiśniewski. Dziś nadal dotarcie do ruin zamku nie jest łatwe, do tego zachowały się jedynie pozostałości murów. Położone na wyniosłym cyplu zalesionej góry wyglądają niezwykle malowniczo. Międzygórze znajduje się pomiędzy Sandomierzem a Opatowem, na prawym brzegu Opatówki vel Łukawki.

Nie znamy dokładnej daty budowy zamku - przypuszczalnie jego fundatorem był w drugiej połowie XIV wieku król Kazimierz Wielki. Historycy nie wykluczają jednakże wcześniejszego pochodzenia obronnej warowni strzegącej szlaku handlowego, którego trasa wiodła doliną Opatówki. Wiadomo, że do roku 1370 zamek był własnością królewską i został przez władcę nadany kanclerzowi koronnemu Janowi Zaklicze herbu Topór. Własnością tego rodu był do XVI stulecia, a kolejni właściciele budowli to Kijańscy i Niedrzewiccy. W XVII wieku zamek należał do Anny z Lubomirskich Sapiehowej. Zamczysko wzniesiono z piaskowca i cegły. Dojazd do niego prowadził przez most przerzucony nad suchą

fosą, a dziedziniec zamykały dwa budynki mieszkalne o trzech kondygnacjach. Obecnie zachowane są relikty murów ze śladami tynków, a w najlepszym stanie dotrwało północno-zachodnie skrzydło z dużymi oknami. Z daleka widoczna ściana ma wysokość prawie 14 metrów. W przyziemiu murów są pozostałości otworów strzelniczych. Słabo zachowane są natomiast resztki skrzydła południowo-zachodniego oraz fragmenty jednej ze ścian wewnętrznych.

Nagrodę w konkursie otrzymuje:

Małgorzata Wójcikiewicz-Gierek.

Gratulujemy! (prosimy o kontakt z redakcją).

Nasze kolejne pytanie:

W czerwcu 1410 r., pielgrzymując na Święty Krzyż, przebywał tam król Władysław Jagiełło i przyjął pomorskich posłów. W jakiej świętokrzyskiej miejscowości znajduje się ten zamek?

Na odpowiedzi czekamy do 21 listopada 2017 r. pod numerem telefonu 41 342 12 32 lub adresem poczty elektronicznej: sekretariat.bw@kielce.uw.gov.pl (prosimy o podanie imienia i nazwiska oraz telefonu kontaktowego). Wśród czytelników, którzy udzielą prawidłowych odpowiedzi, rozlosujemy nagrody.

Wydawca:

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
www.kielce.uw.gov.pl

tel. 41 344 29 56, fax 41 344 48 32

e-mail: wojewoda@kielce.uw.gov.pl

Na okładce: Jędrzejów na XIX-wiecznym rysunku Napoleona Ordy.

Miesięcznik redaguje Biuro Prasowe Wojewody

tel. 41 342 12 32

ISSN 2392-3393

Skład i łamanie: Drukarnia PanZet

biuro@panzet.com.pl | www.panzet.com.pl

Przegląd wydarzeń

W ślubowaniu młodzieży pierwszych klas mundurowych Technikum Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Starachowicach wzięła udział wojewoda **Agata Wojtyszek**. Po ceremonii na starachowickim rynku wyróżniający się uczniowie otrzymali pamiątkowe dyplomy. Uroczystości zakończył pokaz musztry paradowej w wykonaniu uczniów klas mundurowych oraz defilada.

W obchodach „Niekłańskiego października” wzięła udział wojewoda **Agata Wojtyszek**. W szkole w Niekłaniu Wielkim odsłonięto tablicę poświęconą Zdzisławowi i Stanisławowi Bytnarom, kierownikom szkoły i żołnierzom Armii Krajowej. Oddano hołd poległym mieszkańcom ziemi niekłańskiej oraz partyzantom m.in. ze zgrupowań „Szarego”, „Robota” i „Bończy”. Kwiaty złożono przed pomnikami w Wielkiej Wsi i Furmanowie.

Umowę na budowę odcinka trasy S7 od Skarżyska do granic województwa podpisali przedstawiciele kieleckiego oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. W spotkaniu wzięła udział wojewoda **Agata Wojtyszek**. Nowy odcinek, o długości 7,6 km, połączy wybudowany fragment drogi S7 od Radomia do granicy województw mazowieckiego i świętokrzyskiego z istniejącym węzłem w Skarżysku-Kamiennej.

Promesy na usuwanie skutków klęsk żywiołowych wręczyła świętokrzyskim samorządowcom wojewoda **Agata Wojtyszek**. Dziewięć jednostek samorządu otrzymało rządowe promesy w łącznej kwocie 2 475 000 zł. Środki te przeznaczone zostaną na wykonanie 15 zadań związanych z przebudową bądź remontem uszkodzonych dróg gminnych i powiatowych. Łącznie zostanie odbudowanych ok. 11 km dróg.

Wojewoda **Agata Wojtyszek** otworzyła spotkanie poświęcone prezentacji Programu upowszechniania płatności bezgotówkowych w jednostkach administracji publicznej. Organizatorami konferencji byli Ministerstwo Rozwoju oraz Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. Program został uruchomiony w kwietniu, a jego celem jest umożliwienie przyjmowania opłat związanych z czynnościami urzędowymi w terminalach płatniczych.

W uroczystości przekazania Placówki Straży Granicznej w Kielcach w strukturę Karpackiego Oddziału Straży Granicznej wzięła udział wojewoda **Agata Wojtyszek**. Spotkanie było okazją do omówienia wyzwań, jakie stoją przed funkcjonariuszami Straży Granicznej. Wojewoda odebrała również, w imieniu Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego, medal pamiątkowy „Za zasługi dla Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej”.

Korpusy kadeckie. Historia, tradycja i terażniejszość

*„Tędy gdziekolwiek będziesz przyjacielu, wspomnij na słońca kadeckiego blaski,
na bujną młodość, szczytnych haseł wielu - i stłumisz wtedy w duszy swej niesnaski
i znowu w cudnej szczęścia aureoli wspomnienie chwil tych czyn duchem zespół”.*

Wiersz kadeta

Tradycja szkół kadeckich ma bardzo bogatą historię. W Polsce najstarszą szkołę tego typu utworzono 15 marca 1765 w Warszawie. Nosiła ona nazwę Akademii Szlacheckiej Korpusu Kadetów, a potocznie była nazywana Szkołą Rycerską. Szkoła została zamknięta po upadku insurekcji kościuszkowskiej. Jej założycielem - za zgodą Stanisława Augusta Poniatowskiego - był książę Adam Kazimierz Czartoryski, a wśród wychowanków znaleźli się m.in. Tadeusz Kościuszko, Julian Ursyn Niemcewicz, Karol Sierakowski, Jakub Jasiński, Karol Kniaziewicz, Stanisław Fiszer i Stanisław Kostka Potocki.

W II Rzeczypospolitej utworzono szkoły kadeckie oparte na tradycji Akademii Szlacheckiej Korpusu Kadetów w Warszawie i Korpusu Kadetów w Kaliszu. W latach 1918-1925 powstały trzy korpusy kadetów: w Łobzowie pod Krakowem (przeniesiony w 1921 roku do Lwowa), Modlinie i Rawiczu. Oparte na tradycjach

polskich szkół rycerskich, jako szkoły wojskowe, uzyskały wszystkie uprawnienia państwowych szkół średnich ogólnokształcących. Wychowankowie byli w nich podzieleni nie na klasy, lecz kompanie i plutony (tak jak w wojsku). Nie było też wychowawców, a dowódcy kompanii i plutonów. Nowo wstępujący wychowanek, z chwilą złożenia ślubowania, otrzymywał tytuł „kadeta”. Nie od razu się nim jednak stawał. Do czasu jego uzyskania jako „uczeń” musiał przejść trwający 3 miesiące okres próbny. Wiek młodzieńczy zatem wydawał się najodpowiedniejszym okresem kształtowania pojęć moralnych, a przede wszystkim czci dla pięknych tradycji oręża i miłości dla kraju rodzinnego. Program kształcenia ogólnego i wojskowego urozmaicono aktywną działalnością pozalekcyjną, obejmującą m.in. zwiedzanie zabytków Warszawy i Krakowa, wystaw, muzeów, miejsc historycznych, a także miejsc kultury narodowej. Kadeci brali również czynny udział

„Katechizm moralny” dla kadetów A.K. Czartoryskiego z 1774 r.

Uroczystość wręczenia sztandaru Korpusowi Kadetów we Lwowie w 1923 r.

w obchodach świąt narodowych oraz wydarzeniach kulturalno-oświatowych organizowanych ku czci Chopina, Mickiewicza, Słowackiego, Kościuszki, Wyspiańskiego, Skłodowskiej i wielu, wielu innych. Hymn kadetów, który śpiewali do melodii pieśni „Hej strzelcy, wraz nad nami Orzeł Biały”, został przyjęty z tradycji powstania styczniowego. Wielu wychowanków korpusów kadetów II Rzeczypospolitej ukończyło szkoły oficerskie i zasiłowało następnie kadre zawodową Wojska Polskiego.

Niezwykle doniosłym wydarzeniem w życiu lwowskiego Korpusu Kadetów nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego był dzień 3 maja 1923 r. W rocznicę Konstytucji weterani powstania styczniowego z 1863 r. wręczyli szkole autentyczną chorągiew powstańczą. Uroczysty akt przekazania sztandaru odbył się we Lwowie na Placu Mariackim.

Zgodnie z polską tradycją, nowo powołane szkoły kadeckie miały stać się przodującymi placówkami

Lwowski kadeci podczas uroczystości w 1921 r.

oświatowymi. Zorganizowane na zasadach nowoczesnej pedagogiki, posiadały starannie dobrany zespół nauczycieli i wychowawców. Panowała w nich atmosfera obowiązku, karności, zdrowia i tężyzny fizycznej. Szczery patriotyzm i prawdziwa moralność miały być dopełnieniem wytyczanego wzorca wychowawczego przyszłego oficera.

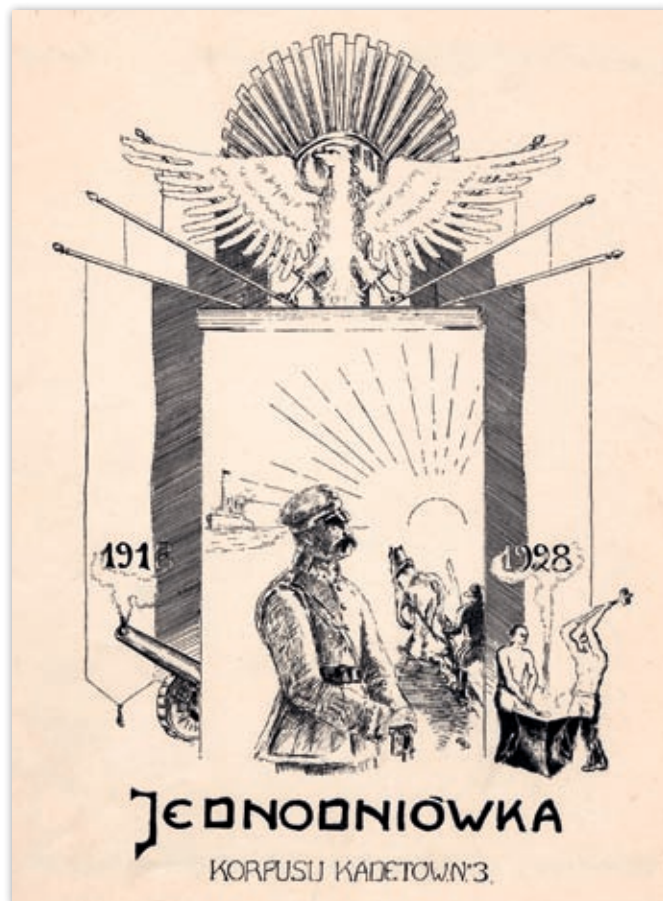
W latach 1923-1929 nastąpiła dalsza rozbudowa szkół kadeckich. Rozwój postępował w kierunku nieustannego doskonalenia i ulepszania metod nauczania i wychowania. Życie wewnętrzne korpusu zostało ujęte w ramy specjalnie opracowanych przepisów i regulaminów. Opracowano nowy program wyszkolenia wojskowego, który obejmował następujące przedmioty: naukę o broni, musztrę, służbę wewnętrzną, terenoznawstwo, służbę saperką, naukę o broni chemicznej, służbę łączności, wyszkolenie artyleryjskie, szermierkę, grenadierkę, walkę na bagnety, jazdę konną i gimnastykę. Osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze szkół kadeckich były powodem stale rosnącego zainteresowania kandydatów. Na 100 wolnych miejsc w Korpusie Kadetów nr 2 w Modlinie zgłosiło się w 1923 roku aż 600 kandydatów.

Po wybuchu II wojny światowej losy kadetów potoczyły się różnie. Części z nich udało się wyrwać z Rosji z armią Andersa i trafić do Junackiej Szkoły Kadetów utworzonej w Barbara w Palestynie. Istniała ona w latach 1942-1948. Jej słuchacze trafiali potem do różnych oddziałów, jak słynny Dywizjon 303, czy oddawali życie w ważnych bataliach, np. w bitwie pod Monte Cassino.

Po zakończeniu wojny historia kadetów miała swój dalszy ciąg. W latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia w Londynie powołano do życia Związek Kadetów Lwowskich. W późniejszym okresie związek ten przekształcił się w Związek Kadetów II Rzeczypospolitej. W Polsce przyznanie się do bycia kadetem było możliwe dopiero w latach 80-tych XX wieku. Wtedy też powstał Związek Kadetów II RP z siedzibą Zarządu Głównego w Warszawie. Powołano też kluby regionalne w Krakowie, Poznaniu, Warszawie, Wrocławiu i Gdańsku.

Tradycja polskich korpusów kadetów okresu II Rzeczypospolitej nie uległa zapomnieniu. Obecnie przywracane są klasy mundurowe i szkoły kadeckie. Wiele z nich ma elitarny charakter. Dają absolwentom możliwość rozwoju swoich pasji i zainteresowań związanych z obronnością państwa, a także umacnianie postaw patriotycznych. To bardzo ważne, że kadeci znów mogą otwarcie nosić w sercu słowa „Bóg, Honor i Ojczyzna”.

Piotr Czajkowski

Okładka jednodniówki wydanej w 1928 r. przez Korpus Kadetów w Rawiczu.

Defilada klas mundurowych Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kielcach.

Zostań rodziną zastępczą

Rozpoczęła się kolejna edycja kampanii Wojewody Świętokrzyskiego „Potrzebuję rodziców od zaraz”. Celem akcji jest propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego i pozyskiwanie kandydatów do sprawowania opieki zastępczej nad dzieckiem.

W województwie świętokrzyskim żyje ponad 600 dzieci, dla których poszukujemy rodzin zastępczych. Rodzina zastępcza to nie adopcja, a forma tymczasowej opieki nad dzieckiem. - Stwórzmy dzieciom rodzinę, pomóżmy im znaleźć prawdziwy dom – apeluje wojewoda **Agata Wojtysek**.

Informacji udzielają centra pomocy rodzinie:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku Zdroju (tel. 41 370-81-86),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jędrzejowie (tel. 41 386-36-00),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej (tel. 41 350-23-38),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach (tel. 41 200-17-01),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich (tel./fax 41 372-84-06),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie (tel./fax 15 868-44-09)
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. (tel. 41 249-94-08),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie (tel. 41 357-60-01 wew. 22 lub 34),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu (tel. 15 832-32-43),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku-Kamiennej (tel. 41 252-19-53),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starachowicach (tel. 41 274-88-06),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie (tel./fax 15 864-30-58),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włoszczowie (tel. 41 394-49-93),
- Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach (tel. 41 344-28-13, 343-39-09).

Szczegóły kampanii znajdują się na stronie urzędu wojewódzkiego www.kielce.uw.gov.pl, informacji można także zasięgnąć w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia ŚUW (tel. 41 342 14 15).

„Czyste Serca” wręczone

Statuetki „Czyste Serce” wręczył laureatom nagrody wicewojewoda **Andrzej Bętkowski**. Uroczysta gala odbyła się w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych w Kielcach. - Trzeba mieć wiele szacunku i umieć kochać drugiego człowieka, aby mieć czyste serce – powiedział wicewojewoda.

Nagroda Wojewody Świętokrzyskiego została przyznana w pięciu kategoriach: „instytucja”, „organizacja pozarządowa”, „wydarzenie/akcja”, „osoba fizyczna” oraz „innowacje społeczne”. W pierwszej z nich statuetki trafiły do dwóch instytucji - Wzgórza Zamkowego w Kielcach oraz PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. Laureatem w kategorii „organizacja pozarządowa” zostało Koło Kieleckie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, „wydarzenie/akcja” - Światowe Dni Młodzieży w diecezji kieleckiej i województwie świętokrzyskim, „osoba fizyczna” - dr Edyta Lerman-Jarząbek - Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” oraz w kategorii „innowacje społeczne” - Starachowice Senior Patrol. Specjalne wyróżnienia trafiły również do wszystkich nominowanych. Galę uświetnił występ Zespołu Artystycznego „Królewiczki” ze Szkoły Podstawowej w Królewcu oraz uczniów z Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych w Kielcach.

„Czyste Serce” jest swoistym hołdem dla twórcy Monar-u Marka Kotańskiego i nawiązuje do założonego przez niego „Ruchu Czystych Serc”, odwołującego się do idei dobra i solidarności z ludźmi potrzebującymi pomocy. Wśród kryteriów nagradzania są m.in. zaangażowanie w propagowanie idei wzorców osobowych młodego człowieka, dotychczasowe osiągnięcia i skuteczność w zakresie aktywizacji dzieci i młodzieży oraz upowszechnianie aksjologii postaw młodego człowieka.

Powstanie Centrum Urazowe

Umowę dotyczącą utworzenia Centrum Urazowego dla dorosłych w Wojewódzkim Szpitalu Zespólnym w Kielcach podpisał podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia **Marek Tombarkiewicz** z dyrektorem szpitala **Andrzejem Domańskim**. Gospodarzem spotkania w urzędzie wojewódzkim była wojewoda **Agata Wojtyszek**.

Jedyne w województwie świętokrzyskim Centrum Urazowe zostanie utworzone i wyposażone przy udziale środków unijnych z Programu Infrastruktura i Środowisko. Wartość projektu to prawie 12 mln zł, z czego dofinansowanie unijne wyniesie 8,5 mln zł.

- Dzięki podpisanej umowie harmonogram zakłada już możliwość ogłaszania przetargów na część budowlaną centrum urazowego, jego wyposażenie to pierwsze półrocze przyszłego roku. Bardzo nam zależy, by te prace szły jak najszybciej. Chciałbym, by w trzecim kwartale przyszłego roku centrum zostało już uruchomione dla pacjentów – mówił wiceminister Tombarkiewicz.

- Wiemy wszyscy, że katastrofy czy wypadki niestety się zdarzają. Poczucie bezpieczeństwa, które mamy zapewnione dzięki istnieniu takiego centrum urazowego w stolicy województwa jest bardzo ważne. Dzięki tej inwestycji nie tylko mieszkańcy naszego regionu będą mogli czuć się bezpieczni, placówka ta może nieść pomoc także mieszkańcom ościennych województw. Istotna

jest także perspektywa powstania centrum urazowego dla dzieci – podkreśliła wojewoda.

Projekt zakłada dobudowanie nowego budynku oraz połączenie go z istniejącym obecnie pawilonem Szpitalnego Oddziału Ratunkowego. W kieleckim Centrum Urazowym będą diagnozowani i leczeni pacjenci z najcięższymi urazami, np. po wypadkach komunikacyjnych. W uroczystości podpisania umowy wzięli udział świętokrzyscy parlamentarzyści oraz marszałek województwa świętokrzyskiego.

Życzenia dla ratowników

Z okazji Dnia Ratownictwa Medycznego wojewoda **Agata Wojtyszek** spotkała się z pracownikami oddziału Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Jędrzejowie.

Wszystkim pracownikom systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne w naszym regionie wojewoda

złożyła życzenia. - Służba, którą codziennie wykonujecie jest wyjątkowa, ratujecie dar najcenniejszy, ludzkie życie i zdrowie. Udzielacie pomocy w nagłych stanach zagrożenia, często pracując w trudnych i wymagających warunkach. Wasza praca wymaga zawodowego profesjonalizmu, dyspozycyjności oraz umiejętności panowania nad emocjami i stresem. Niesiecie nieocenioną pomoc ludziom w dramatycznych dla nich okolicznościach – mówiła **Agata Wojtyszek**.

System Państwowe Ratownictwo Medyczne utworzono, aby zapewnić pomoc każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowia. Na terenie województwa planowanie, organizowanie, koordynowanie oraz nadzór nad systemem jest zadaniem wojewody. W ubiegłym roku zespoły ratownictwa medycznego w naszym regionie wyjeżdżały prawie 124 tys. razy po zgłoszeniach o potrzebie udzielania pomocy medycznej osobom w stanach nagłego zagrożenia.

Rozmowy o Krajowym Zasobie Nieruchomości

OKrajowym Zasobie Nieruchomości oraz Programie Mieszkanie Plus dyskutowano w urzędzie wojewódzkim. Gościem spotkania, któremu przewodniczyła wojewoda **Agata Wojtyszek** był podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa **Tomasz Żuchowski**.

Przed konferencją, organizowaną wspólnie przez ministerstwo oraz wojewodę, odbył się briefing prasowy. - Rozmawiamy o programie Mieszkanie Plus. Naszym celem jest zapoznanie się z programem z punktu widzenia nowej ustawy o Krajowym Zasobie Nieruchomości oraz zachęcenie wszystkich samorządowców, przedsiębiorców, projektantów do udziału w Programie. Jednym z podstawowych tematów jest również przedstawienie mechanizmów działania programu i jego funkcjonowania – poinformował wiceminister Żuchowski. Zainteresowanie konferencją było bardzo duże, uczestniczyli w niej m.in. przedstawiciele samorządów. - Chcemy zachęcić wszystkie jednostki do udziału w tym programie. Wszystko po to, by jak najwięcej mieszkańców województwa świętokrzyskiego mogło skorzystać z mieszkań budowanych w ramach programu – podkreśliła wojewoda.

Krajowy Zasób Nieruchomości w imieniu Skarbu Państwa gospodaruje nieruchomościami Skarbu Państwa, które mając mieszkaniowy potencjał inwestycyjny zostały przekazane do zasobu. Krajowy Zasób Nieruchomości realizuje obowiązek prowadzenia przez władze

publiczne polityki sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych. KZN kieruje się zasadą zrównoważonego rozwoju. Ma zwiększać dostępność mieszkań i kształtować stabilne ramy finansowania budownictwa mieszkaniowego. KZN będzie nadzorował najem, w tym wysokość czynszów, tak aby opłaty ponoszone przez najemców nie przekraczały wysokości określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy. Program Mieszkanie Plus to stabilne warunki inwestowania dla przedsiębiorców i ochrona najemców oraz interesów Skarbu Państwa. Szczegółowe informacje: www.kzn.gov.pl.

Kolejowa inwestycja

Konferencja prasowa z udziałem wojewody **Agaty Wojtyszek**, wicewojewody **Andrzeja Bętkowskiego** oraz przedstawicieli PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. odbyła się w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim. Spotkanie dotyczyło modernizacji odcinka linii kolejowej Skarżysko-Kamienna – Sandomierz.

Podczas konferencji PLK podpisały umowę z wykonawcą na „Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko Kamienna – Sandomierz”. Inwestycja, o wartości netto ok. 379 mln zł, finansowana będzie z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

W ramach inwestycji zostaną m.in. zmodernizowane 23 stacje i przystanki, zasilanie sieci trakcyjnej oraz urządzenia sterowania ruchem kolejowym. Dzięki realizacji projektu skrócony zostanie czas podróży dla pociągów regionalnych na odcinku Skarżysko Kamienna – Ostrowiec Świętokrzyski, będzie możliwe przywrócenie regularnego

ruchu pasażerskiego na odcinku Skarżysko Kamienna – Sandomierz, nastąpi również poprawa bezpieczeństwa ruchu kolejowego, podróżnych, przewożonych ładunków oraz ruchu drogowego na przejazdach kolejowo-drogowych.

Podziękowania dla nauczycieli

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej wojewoda **Agata Wojtyszek** spotkała się ze świętokrzyskimi nauczycielami. Złożyła pedagogom życzenia i podziękowała za ich odpowiedzialną pracę.

Podczas wojewódzkich obchodów Dnia Nauczyciela, zorganizowanych w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim, wojewoda wręczyła Krzyże Zasługi oraz Medale za długoletnią służbę. Nauczyciele otrzymali także medale Komisji Edukacji Narodowej oraz nagrody resortowe i nagrody kuratora oświaty. - To trudny zawód, który wymaga nie tylko przekazywania wiedzy. Nauczyciel ma ogromny wpływ na wychowanie młodych ludzi, a więc odpowiada za losy naszego kraju - mówiła **Agata Wojtyszek** podczas uroczystości.

Dzień Edukacji Narodowej obchodzony jest na pamiątkę utworzenia w 1773 roku Komisji Edukacji Narodowej, która była pierwszą na ziemiach polskich i w Europie centralną władzą oświatową.

Zatrzymane w kadrze

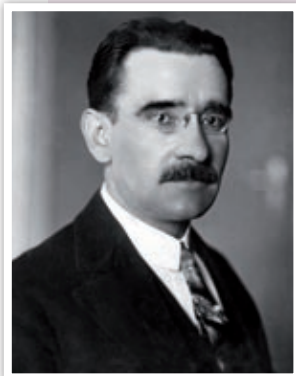
Skarżysko-Kamienna: na wydanej w roku 1909 karcie pocztowej widzimy budynki i urządzenia stacji kolejowej. Początki skarżyskiego dworca sięgają lat 80. XIX wieku. W 1885 roku oficjalnie uruchomiono bowiem kolejową linię Iwanogrodzko-Dąbrowską, która łączyła Dęblin z Dąbrową Górniczą i przebiegała m.in.

przez Radom, Skarżysko-Kamienną, Kielce i Olkusz. Był to przełomowy moment dla rozwoju gospodarczego miasta. Pocztówka została odpowiednio „podkolorowana” - zabieg taki dodawał przed laty atrakcyjności tego typu publikacjom.

Nasi wojewodowie

Władysław Korsak

Nasz czwarty przedwojenny wojewoda przechodził kolejne szczeble urzędniczej kariery, kończąc na wiceministerialnej tece. Pochodził z Wołynia, urodził się w Sławucie 23 grudnia 1890 r. Po ukończeniu szkoły realnej w Równem studiował w Instytucie Leśnictwa w Petersburgu oraz w kijowskim Instytucie Politechnicznym.

W Kijowie pracował w instytucjach polskich działających przy Centralnej Radzie Ukraińskiej, a w roku 1918 w Ministerium Spraw Polskich w Kijowie, w wydziałach ogólnym i oświaty pozaszkolnej. W styczniu 1919 r. Władysław Korsak został powołany na stanowisko komisarza na powiat radzyński, a w grudniu 1920 r. objął funkcję starosty radzyńskiego. W 1921 roku trafił do Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, gdzie został naczelnikiem Wydziału Samorządowego, a po pięciu latach awansował na stanowisko wicewojewody warszawskiego. W listopadzie 1926 r. Władysława Korsaka mianowano wojewodą stanisławowskim. Funkcję tę sprawował do września 1927 r., kiedy to na podstawie prezydenckiego dekretu objął stanowisko wojewody kieleckiego, w miejsce zmarłego miesiąc wcześniej Ignacego Manteuffla. *„Pan wojewoda kielecki W. Korsak przybył do Kielc 2 października”* – pisała „Gazeta Kielecka”. *„Nazajutrz po przyjeździe odbyło się na Zamku w sali portretowej przedstawienie urzędników urzędu wojewódzkiego. Powitalną mowę wygłosił wicewojewoda dr Kroehl. W swej odpowiedzi położył pan wojewoda nacisk na obowiązek karności i posłuszeństwa względem Ojczyzny”*.

Urząd wojewody kieleckiego pełnił do 28 lutego 1930 roku, kiedy to mianowany został dyrektorem departamentu samorządowego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. „Gazeta Kielecka” donosiła o zmianie na stanowisku wojewody: *„Jak się dowiadujemy, wojewoda kielecki p. Korsak jest naznaczony na dyrektora departamentu samorządowego w Warszawie i opuszcza Kielce. Podobnonajwięcejzansnaobjęciatego stanowiska ma p. Jerzy Paciorkowski, b. szef gabinetu premiera za czasów rządu dr. Świtalskiego. Pan wojewoda Korsak zostawia po sobie dobrą pamięć w Kielcach, gdzie przez czas swego urzędowania zyskał szacunek i sympatię”*. W tym samym roku Władysław Korsak otrzymał stanowisko wiceministra spraw wewnętrznych, które pełnił do wybuchu wojny. Podlegały mu sprawy samorządowe, za jego urzędowania uchwalona została w 1933 r. tzw. ustawa unifikacyjna - o zmianie ustroju samorządu terytorialnego. W stolicy szefował ponadto Towarzystwu Krzewienia Kultury Teatralnej, był także członkiem zarządu Polskiego Banku Komunalnego i rady nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego. Od 1939 r. przebywał na emigracji. W roku 1941 wyjechał do Stanów Zjednoczonych, gdzie pracował m.in. w organizacjach zajmujących się pomocą uchodźcom. Zmarł 30 grudnia 1949 r. [JK]

Poznaj świętokrzyskie zakątki

Chełmce

Niewątpliwą atrakcją okolicy jest Obłęgorek z Muzeum Henryka Sienkiewicza. Warto jednak wspiąć się na z daleka widoczne wzniesienie w Chełmcach, by odwiedzić stojący na szczycie miejscowy kościół parafialny. Poza urokami samej budowli, podziwiać stamtąd można wspaniałą panoramę okolicy, z widokiem położonych nieopodal Kielc.

Dzisiejszą, wczesnobarokową, świątynię w Chełmcach wybudowano w miejscu wcześniejszego kościoła, który został zniszczony w pożarze z roku 1620, a powstał najprawdopodobniej w XV stuleciu. Jako czas jego budowy podaje się rok 1440, choć parafia mogła istnieć tu dużo wcześniej. Jan Długosz datuje, co prawda, fundację pierwszego kościoła na XII wiek – jednakże, poza kronikarskim zapisem, jest to teoria raczej niemożliwa do sprawdzenia. Już w XVI wieku kościół nosił, tak jak i dziś, wezwanie św. Marii Magdaleny i św. Mikołaja.

W XVII stuleciu okolicą władał możny ród Tarłów. Fundatorem nowej murowanej, trójprzęsłowej świątyni, był wojewoda lubelski Jan Aleksander Tarło herbu Topór (podtrzymywany przez rzeźbione lwy kartusz z wizerunkiem tegoż herbu widzimy we wnętrzu). Kościół budowano w latach 1620-1665, konsekrował go w 1685 r. biskup Władysław Silnicki. Powstał na planie krzyża, który tworzą dwie kaplice przylegające do nawy głównej. Do świątyni wchodzimy przez barokowe ciosowe portale. W XVII-wiecznym ołtarzu głównym widzimy scenę Ukrzyżowania, z klęczącą postacią Marii Magdaleny. W kościele znajduje się także pięć barokowych ołtarzy bocznych, m.in. drugiego patrona - św. Mikołaja biskupa i św. Józefa. Z II połowy XVII wieku pochodzą organy i chór muzyczny. W prezbiterium oraz kaplicach zwraca uwagę późnorenansowa stiukowa dekoracja. Część kościelnego wyposażenia została zakupiona z pofranciszkańskiego klasztoru w Chęcinach.

W prezbiterium wmurowana jest tablica nagrobna Stanisława i Zbigniewa Duninów Gawrońskich, zmarłych w latach 80. XVI stulecia. Wryto na niej nostalgiczny i jakże począający napis: *„Postanowione wszystkim umrzeć. Śmierć nie oszczędzi żadnej godności. Trzeba się troszczyć, abyśmy święte prowadząc życie, sprawiedliwą mieli śmierć”*.

W Chełmcach zobaczyć można również pozostałości tzw. wieży rycerskiej. Jest to ciekawy przykład budownictwa rezydencjonalno-obronnego naszego regionu. Pochodzi z I połowy XVI wieku i była własnością rodu Tarłów. Ten dwór obronny nazywany jest dziś „kamienicą”, a wedle tradycji pełnił niegdyś także funkcję zboru ariańskiego – choć jest to raczej tylko „miejscowa legenda”. [JK]

Rubryki sprzed lat

Pisali w październiku

W niedzielę, 2 października 1870 roku, ukazał się pierwszy numer „Gazety Kieleckiej”. „Dotąd głównym zadaniem naszym było najprzód pozawierać jak najbardziej wyborowe pod względem inteligencji liczne stosunki w całej okolicy, z ludźmi dobrej woli, nauki, dowcipu starania te uwiecznione zostały tylu łaskawymi obietnicami, że jeśli wszystkie będą dotrzymane, że jeśli wszystkie będą dotrzymane, o czym ani na chwilę nie wątpimy, zawsze Redakcja zaopatrzona, będzie w odpowiednie materiały” – czytamy w redakcyjnym wstępie. Czasopismo powstało z inicjatywy naczelnika powiatu kieleckiego Leona Gautiera oraz Morica Goldhaara, księgarza, społecznika i wydawcy. „Gazeta Kielecka” wydawana była przez blisko siedemdziesiąt lat, do wybuchu II wojny światowej.

Rok 1921: powitanie J. Piłsudskiego w Kielcach, obok wojewoda St. Pękosławski (fot. ze zbiorów Muzeum Historii Kielc).

O „europejskim unikacie w Polsce” napisał Stanisław Lencewicz na łamach październikowego numeru miesięcznika krajoznawczego „Ziemia” z roku 1911. „W czasie mojej tegorocznej wycieczki po lessie polskim zauważyłem w Sandomierzu zupełnie nieznaną mi roślinę, która, jak się później przekonałem, jest europejskim unikatem” – zanotował nasz znany geograf. „Rośliną tą jest parolist wschodni (*Zygophyllum fabago* L.), jedynym stanowiskiem którego na całą Polskę, Niemcy, Europę

Uroczystości w Czarncy w 1937 r.: marszałek E. Śmigły-Rydz i wojewoda W. Dziadosz (fot. ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego).

zachodnią i północną jest Sandomierz, a ściślej mówiąc jedno miejsce w Sandomierzu. Na wschód od Sandomierza stanowisko parolistu wschodniego znane jest dopiero w Carycynie nad Wołgą, a na południo-wschód na Kaukazie i brzegach Morza Czarnego w Krymie, jest to bowiem roślina typowo wschodnia” – czytamy. Lencewicz zaznaczył, że w Sandomierzu „obecnie istnieją już tylko trzy krzaki, w tym jeden bardzo zniszczony. Jeden rośnie w ogrodzie strażnika komory celnej na stoku doliny Wisły prawie pod katedrą, dwa pozostałe na starym, zrujnowanym murze miejskim”.

Szczegółowo relacjonowała „Gazeta Kielecka” wizytę w stolicy województwa oraz uroczystość nadania Józefowi Piłsudskiemu Honorowego Obywatelstwa Kielc. 20 października 1921 r., po odsłonięciu na ścianie magistratu pamiątkowej tablicy, akt ów wręczono Naczelnikowi Państwa podczas posiedzenia Rady Miejskiej. Nieco później, po wizycie w klubie oficerów 4. Pułku Piechoty Legionów, podczas obiadu wydanego w salach resursy obywatelskiej przez wojewodę kieleckiego Stanisława Pękosławskiego Józef Piłsudski wzniósł toast za pomyślność Kielc. „Pan Naczelnik Państwa, widocznie szczerze i głęboko ujęty wyrażoną zewsząd życzliwością, odpowiedział na wszystkie mowy całego dnia” – pisano w gazecie. „Mówił długo, stopniowo coraz goręcej (...). Przypomnił sobie i wszystkim objawił swe walki wewnętrzne, bóle, zawody i radości dumne, a zakończył porywającym serca wszystkich zwróceniem się do Kielc i do Kielczan, z którymi związały się jego przeżycia na zawsze. Kielce są dla mnie – mówił – czem pierwszy uśmiech ukochanej, czem pierwszy promień rannego brzasku”.

16 października 1937 roku odbyła się w Czarncy uroczystość przeniesienia do nowego sarkofagu prochów hetmana Stefana Czarnieckiego. Wśród wielu znamienitych gości byli marszałek Edward Śmigły-Rydz i wojewoda kielecki Władysław Dziadosz. Pisano o tym wydarzeniu nie tylko w lokalnej prasie. Bogato ilustrowany artykuł zamieścił popularny tygodnik „Świato-wid”. W podniosłym, patriotycznym tekście czytamy: „Na wysokim katafalku, wśród gorejących świec, stoi trumna hetmańska. Trzymają przy niej straż żołnierze w hełmach stalowych. Od ołtarzy dolatują pienia żałobne. Cały kościół jest w oczekiwaniu. Za chwilę bowiem ma przybyć Naczelny Wódz Armii Polskiej i zameldować się u prochów Tego, który tak godnie buławę hetmańską dzierżył przed trzystu blisko laty. Słysząc już komendę. W powietrzu warczą aeroplany. W drzwiach kościelnych ukazuje się Marszałek Śmigły-Rydz. Idzie skupiony... Idą za Nim spojrzenia ludzkie. (...) Po nabożeństwie pułkownicy biorą trumnę na ramiona i niosą ją do sarkofagu. Naczelny Wódz salutuje. Rozlegają się salwy karabinowe, biją dzwony. (...) Po zimnym poranku jasny błękit rozlał się po niebie. I tak się wydaje, jak gdyby z otwartych niebios wyzierała stara twarz Hetmana Czarnieckiego, przyjmującego z zadowoleniem raport Odrodzonej Rzeczypospolitej i błogosławiącego z zaświatów Polsce, jej Armii i Narodowi”. [JK]

PRZEPISY KULINARNE

Maślankowiec Siefowej. Składniki to: 1 szklanka cukru, 1 opakowanie cukru waniliowego, 2 całe jajka oraz 3 żółtka, 1 szklanka maślanki, półszklanki oliwy, 2,5 szklanki mąki (przesianej z 3 łyżeczkami proszku do pieczenia). Cukier, cukier waniliowy, jajka, żółtka i oliwę zmiksować, dodać do tego maślankę oraz mąkę i całość dobrze wymieszać. Masę przelać do tortownicy lub innej formy do pieczenia i zostawić na około 1 godzinę. W międzyczasie przygotować beżę - wziąć 3 białka, szczyptę soli i ubić to dodając 3/4 szklanki cukru. Wsypać trochę wiórków kokosowych, wyłożyć beżę na wierzch wcześniej przygotowanego ciasta i piec przez 40 minut w piekarniku nagrzanym do 180 stopni.

Zupa czosnkowa. Główka czosnku (lub dwie – jeśli wyjątkowo lubimy intensywny czosnkowy aromat), 1 litr wody, 2 szklanki mleka, masło, 2 łyżki mąki, 2 kostki drobiowej kostki rosółowej, 2 żółtka, sok z cytryny, kilka kromek bułki. Ząbki czosnku przecisnąć przez prasę. Zagotować wodę z mlekiem, dołożyć czosnek, drobiowe rosółki i pozwoli gotować ok. 10 minut (można dodać do smaku szczyptę kminku). Stopić masło, wymieszać z mąką. Przesłodzoną zupą rozprowadzić zasmażkę, całość zagotować. Do miski (lub innego naczynia) wybić żółtka jaj, dodać sok z cytryny, wymieszać, a następnie intensywnie mieszając wlewać wrzącą zupę – połączonych składników już nie gotować. Przygotować grzanki: kromki bułki posmarować masłem, pokroić w kostkę i podsmażyć na suchej patelni.

Zapiekany seler z pieczarkami. Dwa spore seleri (takie po ok. 40-50 dag), mąka, 3 jajka, tarta bułka, olej, 30 dag pieczarek, sól, pieprz, 3 łyżki śmietany, natka pietruszki, nieco startego żółtego sera. Solidnie

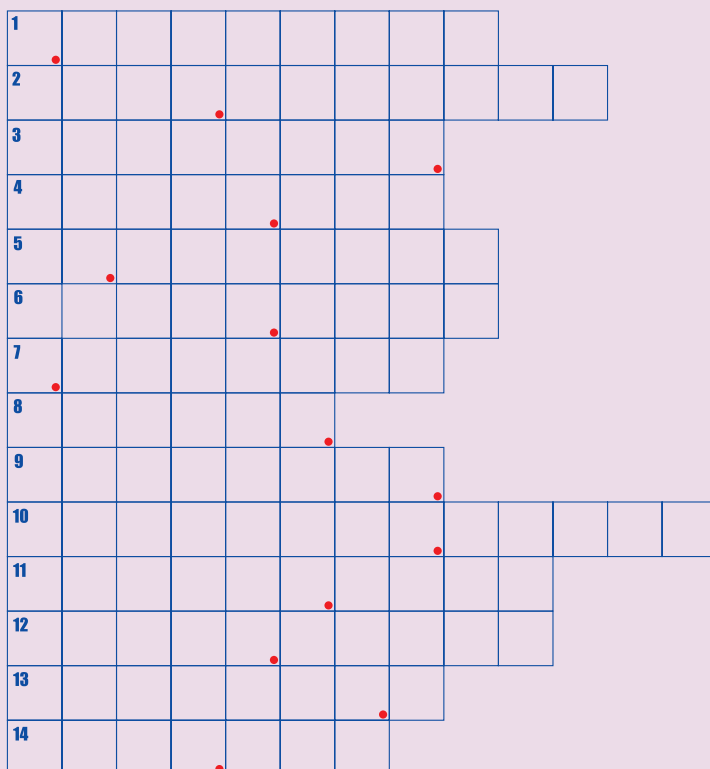
umyte seleri obgotować, obrać, pokroić w centymetrowej grubości krążki. Pieczarki pokroić w paski, podsmażyć na oleju, przyprawić do smaku solą i pieprzem. Dwa jajka rozmieszać ze śmietaną, zalać pieczarki i nieco podgrzać - aby jajka tylko nieco się ścięły. Krążki selera lekko posolić, otoczyć w mące i z jednej tylko strony umoczyć w jajku, a potem w tartej bułce. Ułożyć opanierowaną warstwę na blasze (najlepiej wyłożonej papierem do pieczenia). Na krążki selera rozłożyć po łyżce pieczarkowej masy, powierzchnię wygładzić i posypać ją tartą bułką wymieszaną ze startym żółtym serem. Wstawić na ok. 15 minut do gorącego piekarnika. Po zapieczeniu od razu podawać.

Jesienna surówka z rzodkwi. Składniki to: ćwierć kilo czarnej rzodkwi, 2 jabłka, marchew, 4 łyżki śmietany, pęczek szczypiorku, sok z połowy cytryny, cukier, sól. Obraną rzodkiew i oskrobaną marchew zetrzeć na tarce o średnich oczkach, obrane jabłko na tarce o dużych oczkach. Szczypiorek posiekać. Dodać śmietaną, sok z cytryny, cukier, sól. Wymieszać.

Szanowni Czytelnicy, zachęcamy do podzielenia się swoimi ulubionymi, wypróbowanymi przepisami, które moglibyśmy opublikować na łamach „Wędrowca Świętokrzyskiego”. Prosimy o przysłanie ich na adres redakcji.

Hasło miesiąca

Poziamo od góry:

1. W tej świętokrzyskiej miejscowości znaleziono słynną węzę z najstarszym rysunkiem pojazdu na kołach.
2. Artysta fotografik, lider i animator Kieleckiej Szkoły Krajobrazu.
3. Podpińczowska miejscowość, gdzie wydano akt lokacyjny dla Krakowa.
4. Popularna nazwa figur św. Jana Nepomucena, których wiele jest w naszym regionie.
5. Najbardziej znany wierzchowiec II RP, klacz z podmiechowskiej stadniny Czaple Małe.
6. Miejscowość w naszym województwie z jedynym w Polsce pomnikiem kaloryfera.
7. Miejscowość niedaleko Chęcina, w 1932 roku utworzono tam słynną szkołę szybowcową.
8. Wyjątkowo elegancki motocykl kieleckiej produkcji o symbolu SHL M17.
9. Wschodni – pewna roślina (łatwe dla uważnych Czytelników tego numeru „Wędrowca”).
10. Kazimierz, król polski, któremu na zamku w Nowym Korczynie złożył hołd wielki mistrz krzyżacki.
11. Jan, kuźnik z przełomu XVI i XVII wieku, który w rejonie Miedzianej Góry znalazł złoża rud miedzi.
12. Pochodząca z Bodzechowa wokalistka zespołu Breakout.
13. Jej szlakiem wyruszył w tym roku do Kielc 52. marsz.
14. Sąd na nimi pokazał Tommaso Dolabella na plafonie w kieleckim pałacu biskupów krakowskich.

Z liter na oznaczonych polach odczytamy hasło, związane oczywiście z naszym regionem. Wśród prawidłowych odpowiedzi przesłanych do 21 listopada (z dopiskiem „Hasło miesiąca”) na adres poczty elektronicznej sekretariat.bw@kielce.uw.gov.pl rozlosujemy nagrodę. Hasło z poprzedniego numeru to: „Grzegorzowice”. Nagrodę otrzymuje **Tomasz Kałuża** (prosimy o kontakt z redakcją).